

Tento informační přehled byl vypracován ve spolupráci s Radou notářů Evropské unie (CNUE).

1 Jakým způsobem se vyhotovuje pořízení pro případ smrti (závěť, společná závěť, dědická smlouva)?

Při vyhotovení pořízení pro případ smrti je nutno mimo jiné dodržet tato pravidla.

Zůstavitel musí být především duševně zdravý. Zůstavitelem nemohou být osoby ze zákona nezpůsobilé. Pokud jde o nezletilé osoby, platí zvláštní ustanovení, která mají hlavně za cíl chránit majetek dotčených osob.

Některá pořízení pro případ smrti, např. společné závěti, jsou zakázána. Platí to také pro dědické smlouvy.

Pokud jde o různé formy závěti, které stanoví lucemburské dědické právo, občanský zákoník uvádí tyto:

holografní (vlastnoruční) závěť;

závěť zřízená ve formě notářského zápisu neboli úřední závěť;

tajná závěť.

Postupy a způsoby se liší v závislosti na zvolené formě závěti.

Holografní (vlastnoruční) závěť

Holografní závěť je závěť vlastnoručně sepsaná, datovaná a podepsaná zůstavitelem.

Výhodou holografní závěti je její jednoduchost. Její nevýhodou je, že ji může zůstavitel sepsat, aniž by o její existenci někdo věděl. Může se proto stát, že se po úmrtí zůstavitele závěť nenajde.

K tomu se připojuje riziko paděláná a zničení. Pokud je navíc holografní závěť nečitelná, nejednoznačná nebo neúplná, může být prohlášena za neplatnou. V těchto souvislostech je nutno poznamenat, že pouhé nepřesné datování holografní závěti stačí k jejímu prohlášení za neplatnou. Holografní závěť může být neplatná také z důvodu věcného pochybení.

Je proto v zájmu zůstavitele, aby na jedné straně oznámil existenci závěti a místo jejího uložení a na druhé straně dbal na její platnost.

Povědomí o existenci holografní závěti lze zajistit tím, že zůstavitel o ní informuje osobu, ke které má důvěru, nebo oproti uhrazení poplatku nechá zapsat hlavní údaje o závěti (jako jméno zůstavitele, jeho adresu a místo, kde je závěť uložena) do centrálního rejstříku pořízení poslední vůle (*Registre central des dispositions de dernières volontés*). Tento rejstřík spravuje v podobě databáze subjekt s názvem *Administration de l'Enregistrement et des Domaines* (viz rovněž níže).

Pokud jde o platnost závěti, musí být celá vlastnoručně sepsána zůstavitelem, označena datem a podepsána rukou zůstavitele. Vzhledem k předchozímu se doporučuje využít služeb odborníka na dědické právo, jako je notář, jenž zajistí platnost předmětného pořízení pro případ smrti.

Závěť zřízená ve formě notářského zápisu

Závěť zřízená ve formě notářského zápisu neboli úřední závěť se přijímá dvěma notáři nebo jedním notářem za přítomnosti dvou svědků.

Ve srovnání s holografní závětí má značné přednosti.

K těmto přednostem patří na jedné straně právní poradenství, které zůstaviteli poskytuje konající notář. Toto právní poradenství představuje záruku, že poslední vůle zůstavitele nebude dotčena formálními nebo věcnými pochybeními a že závěť bude platná.

Protože je na druhé straně úřední závěť uložena u notáře, zůstává tajná až do dne úmrtí zůstavitele, a jeho poslední vůle bude přesto po jeho smrti nalezena. V těchto souvislostech je nutno také poznamenat, že přináležejí konajícímu notáři, aby nechal zapsat do rejstříku pořízení poslední vůle klíčové prvky úřední závěti, kterou vyhotovil.

Tajná závěť

Tajná (neboli mystická) závěť je dokument sepsaný zůstavitelem nebo jinou osobou, který zůstavitel předá v zapečetěné obálce notáři za přítomnosti dvou svědků nebo druhého notáře. Notář, který přijímá tajnou závěť, vystaví potvrzení o datu a místě předání jako ověřenou kopii nebo jako prvopis.

Notář zajišťuje uložení tajné závěti, čímž je vyloučena její záměna nebo paděláná.

Tajná závěť umožňuje stejně jako úřední závěť uchovat v tajnosti pořízení, která přijal zůstavitel za svého života. Kvůli uložení u notáře bude navíc tajná závěť po úmrtí zůstavitele nalezena.

Skutečnost, že konající notář vystaví osvědčení o předání, když tajnou závěť přijímá, ještě neznamená, že je uložena závěť platná. Tajná závěť sice může být vyhotovena a uložena v souladu s příslušnými formálními pravidly, ale může být přesto neplatná kvůli věcnému pochybení. Protože tajná závěť byla předána konajícímu notáři uzavřena v zapečetěné obálce, notář nemůže zaručit věcnou platnost předmětného pořízení pro případ smrti.

Použití tajné formy při vyhotovení závěti není v Lucembursku příliš časté.

2 Mělo by být pořízení registrováno? Pokud ano, jakým způsobem?

Klíčové prvky některých závětí musí, respektive mohou být v Lucembursku zapsány do rejstříku pořízení poslední vůle (viz rovněž odpověď na předchozí otázku). Zápis je povinný v případě závětí vyhotovených úředním úkonem a také v případě tajných či holografních závětí, pokud jsou uloženy u notáře. Stejně platí pro případ stáhnutí závěti, jejího odvolání nebo jiných změn. Pokud jde o holografní závěť v držení soukromé osoby, je její zápis do tohoto rejstříku dobrovolný.

V rejstříku není uložena vlastní závěť a není v něm zapsán ani její obsah. Zápis se týká výlučně těchto údajů: příjmení a jméno zůstavitele a případně jeho manžele či manželky, datum a místo narození zůstavitele, jeho rodné číslo, jeho povolání, jeho adresa nebo bydliště, povaha a datum dokumentu, jehož zápis je vyžadován, jméno a adresa notáře, který dokument obdržel nebo ho má v úschově, a v případě holografní závěti případně jméno a adresa osoby nebo subjektu, kterému byla závěť svěřena, nebo místo, kde je uložena.

3 Existují nějaká omezení svobodného nakládání s majetkem v případě smrti (např. povinný dědický podíl)?

Ano, v lucemburském dědickém právu existují omezení při volném nakládání pro případ smrti.

Konkrétně se jedná o povinný dědický podíl, který znemožňuje, aby někdo vydědil některé zákonné dědice cestou daru nebo určitého pořízení pro případ smrti.

Podle lucemburského práva mají na nepominutelný podíl nárok pouze potomci zůstavitele (dětí, a pokud v okamžiku úmrtí již nebyly na živu, tak jejich dětí). Nepominutelný podíl představuje polovinu majetku děděného ze zákona, pokud zůstavitel zanechal jedno dítě, 2/3 děděného majetku v případě dvou dětí a 3/4 děděného majetku v případě tří a více dětí.

Nepominutelný podíl je možno odmítnout. Odmítnutí musí být výslovné, spočívá v prohlášení učiněném u soudu místa, kde probíhá dědické řízení, a prohlášení je zapsáno do zvláštního rejstříku vedeného za tímto účelem.

4 Pokud pořízení pro případ smrti neexistuje, kdo dědí a kolik?

V případě neexistence závěti se dědictví vypořádá v souladu s právními předpisy.

Dědická posloupnost je obvykle tato:

potomci (dětí, vnuci);

přeživší manžel/manželka;

otec a matka společně s bratry a sestrami zůstavitele a jejich potomky;

jiní ascendentí než otec a matka (prarodiče, prararodiče atd.);

jiní příbuzní v pobočné linii než bratři a sestry (strýcové, tety, synovci, neteře atd.);

stát.

V tomto pořadí dědiců může nastat několik případů:

Případ č. 1: zůstavitel zanechal manžela/manželku a děti (nebo vnuky)

Hovoří-li právní předpis o přeživším manželovi/manželce, myslí se tím nezvedený manželský partner, proti němuž nebyl vynesena pravomocný rozsudek o rozluce.

V tomto případě případně dědictví rovným dílem dětem zůstavitele v poměru k jejich počtu s výhradou uspokojení práv přeživšího manžela/manželky.

Příklad:

Pokud zůstavitel po sobě zanechal jedno dítě, dědí toto dítě celou pozůstalost s výhradou uspokojení práv přeživšího manžela/manželky.

Pokud zůstavitel po sobě zanechal 2 děti a stále s výhradou uspokojení práv přeživšího manžela/manželky, si tyto děti pozůstalost po zesnulé osobě rozdělí.

V tomto případě má přeživší manžel/manželka volbu mezi:

užívacím právem na nemovitost (*ususfructus*), kterou manželé společně obývali, a na nábytek, kterým je vybavena, za podmínky, že nemovitost byla v plném vlastnictví zesnulé osoby nebo v jejím společném vlastnictví s přeživším manželem/manželkou, a podílem manželského dítěte s úbytkem hodnoty, aniž by tento podíl mohl klesnout pod čtvrtinu dědictví.

Přeživší manžel/manželka má lhůtu 3 měsíců a 40 dnů od úmrtí na oznámení svého rozhodnutí formou prohlášení podaného k obvodnímu soudu, v jehož působnosti probíhá dědické řízení. Bez rozhodnutí během příslušné lhůty se považuje, že se přeživší manžel/manželka rozhodl(a) pro poživací právo.

Pokud se přeživší manžel/manželka rozhodne pro podíl dítěte, sníží se úměrně podíly dětí v míře nutné k vytvoření podílu přeživšího manžela/manželky.

Co se stane v případě, kdy jedno z dětí zůstavitele zemře dříve než zůstavitel a zanechá po sobě děti?

V tomto případě se hovoří o zastoupení (substituci). Dítě/děti dříve zemřelého dítěte (tzn. vnuci zůstavitele) si rozdělí dědický podíl svého otce nebo matky.

Jinými slovy, obdrží společně podíl, který by otec nebo matka získali, pokud by přežili zůstavitele.

Co se stane v případě, kdy se přeživší manžel/manželka s poživacím právem na společný dům uzavře nový sňatek?

V tomto případě mohou děti, respektive vnuci v případě, že jedno z dětí zemřelo dříve, společnou dohodou požadovat, aby se užívací právo přeměnilo na kapitál.

Tento kapitál musí odpovídat hodnotě práva (*ususfructus*), která závisí mimo jiné na věku poživatele.

O tuto přeměnu na kapitál je nutno požádat soud do 6 měsíců od opětovného sňatku přeživšího manžela/manželky a musí ji vyžadovat všechny děti, respektive vnuci (tamtéž).

Pokud všechny děti nesouhlasí s žádostí o přeměnu v kapitál, je přeměna pro soud nezávazná.

Případ č. 2: zůstavitel nemá děti, ale zanechala přeživšího manžela/manželku

Pokud zesnulá osoba po sobě nezanechá ani děti a ani jejich potomky, předčí přeživší manžel/manželka všechny příbuzné zesnulé osoby, a získá tak veškeré dědictví po ní bez ohledu na to, zda se později znovu ožení/provdá.

Přeživší manžel/manželka přesto není nepominutelným dědicem zůstavitele. Nemá proto na rozdíl od dětí zesnulé osoby nárok na podíl ze zákona. Jinými slovy, přeživší manžel/manželka by při neexistenci dětí zůstavitele mohl(a) být vyloučen(a) z dědictví po ní darem, odkazem nebo závětí.

Případ č. 3: zůstavitel nemá děti a ani manžela/manželku, ale zanechá po sobě bratry a sestry (nebo synovce a neteře)

V tomto případě je nutno rozlišovat, zda jsou rodiče zůstavitele dosud na živu či nejsou.

Pokud jsou rodiče zůstavitele dosud na živu, otec a matka dědí každý čtvrtinu pozůstalosti, tj. celkem polovinu.

Bratři a sestry nebo jejich potomci si mezi sebe rozdělí druhou polovinu.

Pokud zůstavitele přežije pouze otec nebo matka, případně mu/jí čtvrtina dědictví a bratrům a sestrám či jejich potomkům případnou zbývající tři čtvrtiny tohoto dědictví.

Děti bratrů a sester (tj. synovci a/nebo neteře zůstavitele) si v případě dřívějšího úmrtí svých rodičů rozdělí v zastoupení dědický podíl svého otce nebo matky, který nebo která zemřel(a) před zesnulou osobou.

Obdrží tak společně podíl, který by jejich otec nebo matka získali, pokud by přežili zůstavitele.

Případ č. 4: zůstavitel nemá děti, manžela/manželku, bratra a sestru a ani synovce nebo neteř, ale její rodiče jsou stále na živu

V tomto případě případně celé dědictví otci a matce, a to každému polovina.

Pokud přežije pouze otec nebo matka, dědí po zůstaviteli celé jeho dědictví (tamtéž).

Případ č. 5: zůstavitel nemá děti, manžela/manželku, bratra a sestru a ani synovce nebo neteř a její rodiče a ostatní předci (ascendentí) již zemřeli

V tomto případě se za dědice považují strýcové a/nebo tety, prastrýcové a/nebo prarabaty, bratřanci a/nebo sestřenice a rovněž potomci posledně jmenovaných.

Dědictví se rozdělí po dvou liniích, tzn. po příbuzných z otcovy strany a po příbuzných z matčiny strany, přičemž každé případně polovina pozůstalosti.

Dědická řada končí vnukem či vnučkou bratrance, a to jak po otcově straně, tak po matčině straně. V tomto případě přechází dědictví na stát a hovoří se o odumřelé pozůstalosti (odúmrti).

5 Který orgán je příslušný:

5.1 v dědických věcech?

Dědické řízení zahajuje dědic (případně dědicové), který svěří z vlastního podnětu notáři, kterého sám určí nebo kterého stanovil zůstavitel, veškeré úkony nutné k vypořádání pozůstalosti.

5.2 k přijetí prohlášení o odmítnutí nebo přijetí dědictví?

Pokud jde o přijetí dědictví, lucemburské právo nestanoví žádný zvláštní příslušný orgán, u kterého by mělo být přijetí provedeno. Příslušná ustanovení uvádějí, že přijetí může být výslovné nebo tacitní (nevýslovné). K výslovnému přijetí dochází, když dotčená osoba vystoupí ve veřejné nebo soukromoprávní listině jako dědic. O tacitní přijetí se jedná v případě, kdy dědic provede úkon, ze kterého nutně vyplývá jeho záměr přijmout dědictví a který by měl právo učinit pouze jako dědic.

Pokud jde o odmítnutí dědictví, ustanovení občanského zákoníku ukládají, že odmítnutí musí být provedeno u soudu prvního stupně obvodu, v němž probíhá dědické řízení, a to zápisem do zvláštního rejstříku vedeného za tímto účelem.

Vzhledem k důsledkům, právům a závazkům, ke kterým může vést dědictví, se doporučuje před přijetím nebo odmítnutím dědictví poradit se s notářem.

5.3 k přijetí prohlášení o odmítnutí nebo přijetí odkazu?

Protože lucemburský občanský zákoník neobsahuje v tomto ohledu žádná zvláštní pravidla, lucemburská judikatura vychází ze zásady, že odkaz (univerzální, k poměrné části nebo k určité věci) lze přijmout všemi prostředky.

Stejně platí pro odmítnutí konkrétního odkazu. Odmítnout tak lze mimo jiné tacitním způsobem, když odkazovník například odmítne vykonat závazky spojené s předmětným odkazem.

Pokud jde o odmítnutí univerzálního odkazu nebo odkazu k poměrné části, některé soudy požadují, aby byly dodrženy formální náležitosti stanovené pro odmítnutí dědictví, zatímco jiné soudy je prohlašují za nepoužitelné.

5.4 k přijetí prohlášení o odmítnutí nebo přijetí povinného dědického podílu?

Pokud jde o přijetí povinného podílu, platí výše uvedená pravidla.

Odmítnutí povinného podílu vyžaduje prohlášení učiněné u soudu místa, kde probíhá dědické řízení, a prohlášení je zapsáno do zvláštního rejstříku vedeného za tímto účelem.

6 Stručný popis postupu k vypořádání dědické věci podle vnitrostátního práva, včetně vypořádání majetku a jeho rozdělení (včetně informací o tom, zda byl postup k vypořádání dědické věci zahájen soudem, nebo zda jej zahájil jiný příslušný orgán bez návrhu).

Dědické řízení zahajuje dědic (případně dědicové), který svěří z vlastního podnětu notáři, kterého sám určí nebo kterého stanovil zůstavitel, veškeré úkony nutné k vypořádání pozůstalosti.

7 Jak a kdy se člověk stane dědicem nebo odkazovníkem?

V okamžiku úmrtí zůstavitele přechází jeho majetek přímo na dědice. Neznamená to ale, že dědici musí dědictví přijmout (viz výše).

K dědění je zejména nutno:

mít v okamžiku úmrtí zůstavitele právní existenci, tzn. být přinejmenším počat za podmínky, že dotčené dítě se narodí životaschopné;

nebýt z dědictví vyloučen ze zákona, jako je tomu zejména u:

nezpůsobilých;

lékařů, chirurgů, zdravotních pracovníků a lékárníků, kteří ošetřovali dotčenou osobu během nemoci, na kterou zemřela, v případě, kdy byla během nemoci vyhotovena závěť v jejich prospěch;

nebýt vyloučen z dědictví z důvodu nehodnosti dědictví.

Pokud jde o odkazy, je nutno postupovat podle případu buď podle pravidel pro vydání odkazu, nebo podle postupu pro uvedení v držbu.

8 Jsou dědicové odpovědní za dluhy zůstavitele? Pokud ano, za jakých podmínek?

Ano, pokud dědicové přijmou dědictví bezvýhradně.

V této souvislosti je nutno poznamenat, že v okamžiku zahájení dědického řízení mohou dědicové přijmout dědictví také s výhradou inventáře (tj. pouze aktiv).

Důsledek dědění s výhradou inventáře poskytuje dědici výhodu, že je povinen uhradit dluhy z pozůstalosti pouze do výše hodnoty majetku, který získal, a dědic se může dokonce zřeknout hrazení dluhů tím, že veškerý děděný majetek přenechá věřitelům a odkazníkům.

9 Jaké dokumenty a/nebo informace se obvykle vyžadují pro účely registrace nemovitého majetku?

S výjimkou nezletilých může zůstavitel určit libovolnou osobu, případně libovolné osoby, pověřit je vykonáním ustanovení své poslední vůle.

Viz výše, pokud jde o úlohu správce pozůstalosti.

Podle článku 1 zákona ve změněném znění ze dne 25. září 1905 o zápisu věcných práv k nemovitostem se veškeré převodní nebo potvrzující úkony mezi žijícími osobami, jimiž se bezplatně či za úplatu převádějí věcná práva k nemovitostem, s výjimkou práv vyplývajících z přednostních pohledávek a hypoték, zapisují do rejstříku vedeného u úřadu pro evidenci dispozic s nemovitostmi (*bureau de la conservation des hypothèques*), v jehož obvodu se nemovitost nachází. Článek 2 tohoto zákona stanoví, že lze zapsat pouze soudní rozhodnutí, veřejné listiny a správní akty.

9.1 Je jmenování správce pozůstalosti povinné nebo povinné na vyžádání? Pokud je povinné nebo povinné na vyžádání, jaké kroky je třeba podniknout?

Lucemburské dědické právo zná tři případy, kdy může nastat správa pozůstalosti:

1) Správa pozůstalosti bez dědiců

V rámci dědického řízení bez dědiců jmenuje příslušný soud prvního stupně kurátora, a to na žádost zainteresovaných osob nebo na příkaz státního zástupce, a svěří mu správu pozůstalosti.

2) Správní úkony v případě přijetí dědictví s výhradou inventáře

V tomto konkrétním případě je pověřen správou majetku z pozůstalosti nabyvatel dědictví s výhradou inventáře. Musí skládat účty ze své správy věřitelům a odkazovníkům.

Podle lucemburské judikatury je nedílnou součástí této správy mimo jiné povinnost vymáhat pohledávky pozůstalosti.

V mimořádných případech mohou soudy svěřit tuto správu třetí osobě. Je to možné, pokud dědici s výhradou inventáře svým nekonáním, špatnou správou nebo neschopností ohrožují zájmy věřitelů u dotčeného dědictví a mohou jim způsobit újmu (lucemburská judikatura).

3) Správní úkony v případě ideálního spoluvlastnictví pozůstalosti

V případě nedílného dědictví může předseda příslušného obvodního soudu určit jednoho ze spoluvlastníků za správce pozůstalosti.

9.2 Kdo je oprávněn vykonávat pořízení pro případ smrti zůstavitele a/nebo spravovat pozůstalost?

S výjimkou nezletilých může zůstavitel určit libovolnou osobu, případně libovolné osoby, a pověřit je vykonáním ustanovení své poslední vůle.

Viz výše, pokud jde o úlohu správce pozůstalosti.

9.3 Jaké pravomoci má správce pozůstalosti?

Viz výše.

10 Jaké dokumenty se běžně vydávají podle vnitrostátního práva v průběhu nebo na konci řízení o dědictví k prokázání statusu a práv oprávněných osob? Mají specifické důkazní účinky?

Posílený důkazní účinek je spojen s úředním osvědčením vyhotoveným notářem.

Poslední aktualizace: 09/05/2017

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.